

39 STOPNI

WILKINSON
TEATR im. D. Baduszkowej GDYNIA

THE THIRTY NINE STEPS
JOHNA BUCHANA oraz **ALFREDA HITCHCOCKA**
w adaptacji **PATRICKA BARLOWA**

Na podstawie oryginalnej wersji
SIMONA CORBLE oraz **NOBBY DIMONA**

W porozumieniu z **EDWARDEM SNAPEM** dla **FIERY ANGEL** Ltd

Przekład **ELŻBIETA WOŹNIAK**

Reżyseria
JAROSŁAW STANIEK, JERZY JAN POŁOŃSKI

Scenografia, kostiumy
DOROTA ZALEWSKA

Opracowanie muzyczne
MICHAŁ KOWALCZYK

Realizacja świateł
MIROŚLAW BULCZAK

Realizacja dźwięku
PRZEMYSŁAW MRÓWKA

Asystent reżysera
TOMASZ CZARNECKI

Asystent scenografa
RENATA GODLEWSKA

Produkcja
MIROŚLAW NIEBODAJEW, MONIKA BIESZKE,
KRYSTYNA JAWOROWSKA

Obsada

Richard Hannay
MAREK RICHTER

Pamela, Annabella, Margaret
ANNA URBANOWSKA

oraz
we wszystkich pozostałych rolach
(a jest ich niemało...)
TOMASZ CZARNECKI, BERNARD SZYC

Spektakl prowadzi
MAŁGORZATA KAŁPOWICZ

NOVA SCENA

TEATRU im. Danuty Baduszkowej
Dyrektor Maciej Korwin

AUTORY

JOHN BUCHAN

Syn duchownego z Perth, pisarz, dziennikarz, historyk, poeta, urodzony w 1875 roku w Szkocji. Studiował na Uniwersytecie w Glasgow oraz w Oksfordzie, gdzie zaczął publikować swoje utwory. Był adwokatem, a później odnoszącym sukcesy urzędnikiem państwowym w korpusie dyplomatycznym. Został gubernatorem generalnym w Kanadzie i otrzymał tytuł honorowy „Baron Tweedsmuir”. Prace nad swoją najpopularniejszą powieścią „39 stopni” rozpoczął podczas ciężkiej choroby w 1914 roku. Po raz pierwszy opublikowano ją w 1915 roku w Edynburgu. Główny bohater „39 stopni” Richard Hannay pojawia się w wielu utworach jego autorstwa.

NOBBY DIMON

Dyrektor artystyczny North Country Theatre – objazdowej trupy z Richmond w Yorkshire. Przez ponad 20 lat pracował dla wielu teatrów, reżyserując, pisząc sztuki, adaptacje teatralne, oraz okazjonalnie występując na scenie. Jego prace to między innymi: „James And The Giant Peach” (Snap Theatre), „Beowulf”, „Dzwonnik z Notre Dame”, „The Passion Plays” (Harrogate Theatre), „39 stopni”, „Opactwo Northanger”, „Zaginiony Świat”, oraz „Miesiąc na wsi” (North Country Theatre). Nobby Dimon pracuje ostatnio nad adaptacją „The Imitation Game” Iana McEwana.

ALFRED HITCHCOCK

Brytyjski reżyser i producent filmowy odznaczony Orderem Imperium Brytyjskiego, pionier suspensu i thrillera psychologicznego. Po zrealizowaniu wielu udanych filmów w Wielkiej Brytanii przeniósł się do Hollywood. W 1956 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Często uważany jest za najlepszego brytyjskiego reżysera wszechczasów i jednego z najlepszych i najbardziej wpływowych reżyserów w historii kina. Do jego najważniejszych filmów należą: „Okno na podwórze”, „Zawrót głowy”, „Psychoza”, „Północ, północny zachód”, „Ptaki”, „Rebeka”. Na stałe współpracował z takimi aktorami jak: Ingrid Bergman, James Stewart, Cary Grant, czy Grace Kelly. Alfred Hitchcock długo nie był ceniony przez krytyków filmowych. Sytuacja ta zmieniła się pod koniec lat 50. wraz z narodzinami francuskiej nowej fali filmowej, której twórcy uznali go za swojego mistrza, a François Truffaut przeprowadził głośny wywiad – rzekę z Hitchcockiem i wydał go w formie książki. Oprócz „Rebeki” żaden z jego filmów nie zdobył Oscara za najlepszy film. Jako producent Hitchcock otrzymał jedną nominację do Oscara za najlepszy film („Podejrzanie”). Uzyskał 5 nominacji w kategorii najlepszy reżyser: „Rebeka”, „Łódź ratunkowa”, „Spellbound”, „Okno na podwórze” i „Psychoza”. W 1968 otrzymał Nagrodę im. Irvinga G. Thalberga, przyznawaną przez Amerykańską Akademię Filmową wybitnym producentom.

SIMON CORBLE

Uczył się aktorstwa na Uniwersytecie w Manchesterze, gdzie zaczął pisać i reżyserować swoje własne sztuki. Założył trupę aktorską Midsommer Actors, która w latach 90 – tych prezentowała przedstawienia w określonej lokalizacji np. „Burzę” na wyspie Hilbre oraz jego własną adaptację „The Woodlanders” Thomasa Hardy’ego w lesie niedaleko Hebden Bridge. Inne jego utwory wystawiane przez Midsommer to „Pan Gawen” i „Zielony Rycerz”, „Dracula the Undead”, „The Wonderland Adventures of Alice” wyprodukowana przez Manchester Library Theatre oraz the London Bubble, „Pies Baskerville’ów” wyprodukowany przez the Duke’s Playhouse Lancaster. Simon Corble poznał Nobby’ego Dimona podczas pisania sztuki dla Harrogate Theatre w 1995 i będąc wielkim fanem Buchana oraz Hitchcocka zaoferował swoje usługi zespołowi przygotowującemu „39 stopni”. Sztukę tę ekipa Country Theatre z powodzeniem prezentowała w wiejskich salach i małych teatrach. Simon Corble pracuje obecnie nad adaptacją opowiadania Oscara Wilde’a „Rybak i jego dusza” dla the Found Group, jak również planuje kolejne wystawienia dzieł Szekspira w plenerze.

Oryginalna londyńska produkcja, w reżyserii Marii Aitken, z premierą w Teatrze Tricycle w Kilburn w sierpniu 2006 roku, przeniesiona do Teatru Criterion w West End w dniu 12 września 2006 roku. Oryginalna brytyjska produkcja była reżyserowana przez Fionę Buffini. Ta produkcja jest licencjonowana, filmy rozpowszechniane są przez ITV Global Entertainment Ltd.

PATRICK BARLOW

Angielski aktor, komik i dramaturg. Urodził się 18 marca 1947 roku. Jego komediowe alter – ego Desmond Olivier Dingle jest założycielem, dyrektorem artystycznym oraz naczelnym dwuosobowej trupy National Theatre of Brent, która występowała na scenie, w telewizji i w radiu. Patrick Barlow jest scenarzystą, jak również wykonawcą, wielu produkcji National Theatre of Brent, między innymi „Desmond Olivier Dingle’s Complete History of Shakespeare” oraz „The Arts and How They Was Done (2007). Napisał również czteroczęściową komedię sytuacyjną dla radia zatytułowaną „Patrick and Maureen Maybe Music Experience”, która nadawana była przez 4 tygodnie stycznia 1999. Jego historia świata „All the World’s Globe” była transmitowana przez program Radio 4, wygrała Sony Gold Award dla najlepszej adaptacji komediowej oraz Premier Ondas dla najlepszej europejskiej komedii. Ponadto zagrał w „Zakochanym Szekspirze”, „Notting Hill”, „Dzienniku Bridget Jones”, „Scoop – Gorący temat” Woody’ego Allena. Za adaptację „39 stopni” otrzymał nagrodę Olivier Award oraz What’s On-stage.

REALIZATORZY

JAROSŁAW STANIEK
REŻYSERIA

Choreograf, reżyser. Pierwszym wielkim osiągnięciem teatralnym była choreografia do „West Side Story” w Teatrze Muzycznym w Gdyni w 1992 r. Potem następują kolejne prace choreograficzne pokazywane z licznymi sukcesami w Polsce i krajach niemieckojęzycznych m.in. „Hair”, „Szachy”, „Dracula”. Współpracował z Gliwickim Teatrem Muzycznym, tworząc choreografię do musicalu „Footloose, wrzuć luz” oraz spektaklu tanecznego „Chodnik 05”, którego premiera teatralna odbyła się w gmachu GTM, a wersja specjalna – kilkadziesiąt metrów pod ziemią, w opuszczonej kopalni Luiza w Zabrze. W 2006 roku w Bratysławie, Pradze i Warszawie miały miejsce premierowe pokazy multimedialnego widowiska muzyczno – tanecznego „Wichry”, które oparte jest na podaniach i legendach trzech krajów z choreografią i muzyką inspirowaną folklorem Śląska Cieszyńskiego. W Teatrze Muzycznym Capitol we Wrocławiu wyreżyserował i stworzył choreografię przedstawienia „Swing!”, z utworami Duke’a Ellingtona w aranżacjach Stanisława Fijałkowskiego. Kolejny projekt artysty to „Metropolis” (2010), spektakl stworzony wraz z białostocką grupą Fair Play Crew. Pracował ostatnio w Teatrze Narodowym w Warszawie przy głośnym spektaklu „Sprawa wg Samuela Zborowskiego” J. Słowackiego, w reż. J. Jarockiego. Do ostatnich realizacji artysty należą: spektakl muzyczny „Szpilmania – Tych lat nie odda nikt” w reż. A. Strzeleckiego (Teatr Ateneum w Warszawie), „Życie” J. Jakubowskiego (Teatr Powszechny, Łódź), „Grease” (Teatr Muzyczny, Gdynia), „Obsługiwałem angielskiego króla” B. Hrabala (Teatr Nowy, Poznań), „Alicja w krainie czarów” D. Czajkowskiego (Teatr Miniatura, Gdańsk), „Jeszcze nie pora nam spać” (Teatr Rozrywki, Chorzów).

JERZY JAN POŁOŃSKI
REŻYSERIA

Aktor, reżyser, muzyk i artysta kabaretowy. Ukończył Państwowe Liceum Muzyczne w Katowicach, a następnie PWST we Wrocławiu 2002. W latach 1990–1998 aktor katowickiego Teatru GART, później w latach 1999–2002 aktor wrocławskiego teatru FRANT, następnie w latach 2001–2002 współpracował z Teatrem Polskim we Wrocławiu, potem od 2002 do 2005 aktor Teatru Groteska w Krakowie, a od 2008 roku Teatru Konsekwentnego w Warszawie. Przez cztery lata (2002–2006) związany z krakowską Formacją Chatelet. Od 2004 roku współpracuje z programami rozrywkowymi i kabaretowymi realizowanymi przez TVP2 oraz TVN. Założyciel i twórca Grupy Inicjatyw Teatralnych – teatrokabaretu. Reżyser spektakli teatralnych, telewizyjnych oraz widowisk muzycznych i galowych.

REALIZATORZY

DOROTA ZALEWSKA
SCENOGRAFIA, KOSTIUMY

Scenograf i kostiumograf teatralny, filmowy i telewizyjny. Jest absolwentką Katedry Scenografii Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Zrealizowała kilkadziesiąt projektów scenograficznych i kostiumowych do teatrów, filmu, telewizji, eventów i reklam. Współpracowała m.in. z teatrami: Powszechnym (Łódź), Collegium Nobilium, Rozmaitości, Polonia, Dramatyczny (Warszawa), telewizją PULS oraz TVP1. Jest współautorką scenografii i kostiumów m.in. do filmów: „Ogród Luizy”, „Powidoki”, „Doręczyciel” w reż. M. Wojtyśko, „Lincz” w reż. K. Łukaszewicza; spektakli teatralnych i baletu – m.in. „Walentynki” w reż. A. Seniuk, „Blask światła” w reż. I. Alvarado, „Jeszcze jeden do puli” w reż. T. Dudkiewicza, „Roszarda” w reż. M. Wojtyśki, „Grease” w reż. M. Korwina.

MICHAŁ KOWALCZYK
OPRACOWANIE MUZYCZNE

Skrzypek, kompozytor, aranżer. Urodzony w 1979 roku, absolwent katowickiej Akademii Muzycznej. Od 10 lat związany z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach. Autor kilkadziesiątu opracowań muzycznych i projektów autorskich w teatrach dla dzieci. Współpracował z teatrami w Krakowie, Będzinie, Rzeszowie, Katowicach, Rabce, Kielcach, Łodzi, Warszawie, Lublinie, Wałbrzychu, Gdańsku, Trnawie (Słowacja). Aranżuje na kwartety smyczkowe, orkiestry kameralne i symfoniczne. Jego opracowania wykonywały orkiestry filharmonii w Katowicach i we Wrocławiu. Obecnie przygotowuje premierę w tureckim Teatrze Narodowym w Izmirze oraz opracowuje muzykę dla Chamber Orchestra of Luxembourg.

AKTORZY

ANNA URBANOWSKA

Aktorka Teatru Muzycznego w Gdyni, na scenie którego występuje od 2007 r. Ma na swoim koncie role: Cukrowej Wróżki w „Shreku”, Marty w „Grease”, Cajtł w „Skrzypku na dachu”, Belle w „Pięknej i Bestii”, Beatrice we „Francesco”. Występowała również w spektaklach: „Spamalat, czyli Monty Python i Święty Graal”, „Mały Książę”, „Lalka”, „My Fair Lady”, „Fame – Sława”, „Footloose – wrzuć luz!” i „Dracula”. Ukończyła Szkołę Muzyczną I stopnia w klasie skrzypiec. Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Grała w serialu „Codzienna 2m3”. Zdobyła II nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie Piosenki Aktorskiej w Koszalinie i Nagrodę Ministra Oświaty na Ogólnopolskim Konkursie Piosenki lat 60-tych i 70-tych w Wyszowie. Od 2009 roku jest pedagogiem w Studium Wokalno – Aktorskim w Gdyni.

MAREK RICHTER

Solista Teatru Muzycznego w Gdyni, na którego scenie występuje od 2005 r. Ma na swoim koncie role: Wilka Okrutnie Złego w „Shreku”, Lancelota w „Spamallocie”, Profesora Geista w „Lalce”, Profesora Higginsa w „My Fair Lady”, Lumiere Pana Świecznika w „Pięknej i Bestii”, Kardynała Jana Sao Paolo we „Francesco”. Występował także w spektaklach: „Grease”, „Skrzypku na dachu”, „Przeście przez morze – Kołeda”. Zagrał również Heathcliffa w „Wichrowych Wzgórzach”, Harry’ego Trevora/Baptistę Minolę w „Kiss me Kate”, Pastora Moore’a w „Footloose – wrzuć luz!”, Prospera w „Prosperos World”. Zagrał wiele ról dramatycznych, najważniejsze z nich to: Valmont w „Kwartecie” H. Mullera, Czerwona twarz w „Weismanie i Czerwonej twarzy” G. Tabori, Pasza w „Do dna” L. Pietruszewskiej, Tomasz w „Demonach” L. Noren, Holofernes w „Judith” F. Hebbel, Otello w „Otello” W. Shakespeara, XX w „Emigrantach” S. Mrożka, John Proctor w „Czarownicach z Salem”, Makbet w „Makbecie” W. Shakespeara, Profesor w „Lekcji Ionesco”, Charley w „Wyznaniach Łgarza” Philipa K. Dick. Ma na swoim koncie liczne role filmowe i serialowe, zagrał m.in.: Prezesa w „Kameleonie”, F. Deaville’a w „Oficerze”, Rehabilitanta w „Na dobre i na złe”, dilerka Henka w „Skazanym na bluesa”, Andrzeja Korczyka w „Kryminalnych”, Majora Sucharskiego w „Sensacjach XX wieku”, Ratownika w „Kochaj mnie kochaj”, Mikięgo w „Samo życie”, Szefa ABW w „Powrocie Sfory”, Szefa AT w „Odwróconch”, Waldemara Chrostowskiego w „Popieluszcze”, Jerzego w „M jak miłość”, dzielnicowego sierż. Ignacego Korbę w „Plebani”, Stefana w „Hotelu 52” i wielu innych. Aktor, menedżer i współtwórca Teatru Atelier im. Agnieszki Osieckiej w Sopocie.

AKTORZY

TOMASZ CZARNECKI

Aktor Teatru Muzycznego w Gdyni. Absolwent Akademii Teatralnej w Białymstoku na Wydziale Sztuki Lalkarskiej. Na scenie gdyńskiego Muzycznego występuje od 2006 r. Manaswoimkoncierge: Theloniusa w „Shreku”, Eugene Florczyka w „Grease”, Czarnego Rycerza i Lalkarza w „Spamalocie”, Króla i Baobaba w „Małym Księciu”, Wysockiego w „Lalce”, Policjanta w „Skrzypku na dachu”, Rycerza w „Pięknej i Bestii”, Diabła i Morico we „Francesco”, Syna w „Strasznych dzieciach”. Występował również w spektaklach: „My Fair Lady”, „Chicago”, „Footloose – wrzuć luz!”, „Fame – Sława” i „Dracula”. W 2007 roku zajął I miejsce w konkursie teatralnym na najlepszą inscenizację sztuki Macieja Wojtyszko „Brombolandia” (w duecie z Marią Żynel). Zadebiutował jako reżyser i scenarzysta spektaklem „Straszne dzieci”. W 2010 w ramach Sceny Studenckiej Centrum Kultury w Gdyni zrealizował ze studentami Studium Wokalno – Aktorskiego Spektakl „Hotel Palace”, oparty na tekstach m.in. Rolanda Topora. Następnie wyreżyserował i był autorem scenariusza „Gwiazdki w Muzycznym” oraz spektaklu „Pippi”. Jest nauczycielem w Studium Wokalno – Aktorskim i instruktorem teatralnym w Teatrze Muzycznym Junior.

BERNARD SZYB

Aktor, reżyser, choreograf i pedagog. Absolwent Studium Wokalno – Aktorskiego im. Danuty Baduszkowej w Gdyni i wydziału Wiedzy o Teatrze Akademii Teatralnej w Warszawie. W Teatrze Muzycznym w Gdyni stworzył choreografię do spektakli: „Skrzypek na dachu”, „Świat wg Prospera”, „Pinokio”, „Kadryl na obie nogi”, „Służąca Panią”, „Kubuś Fatalista”. Opracował ruch sceniczny w spektaklach m.in. „Shrek”, „My Fair Lady”, „Piękna i Bestia” i „Kiss me, Kate”. Współpracował przy reżyserii przedstawień: „Shrek”, „Chicago”, „Kiss me Kate”, „Słowa – Jacek Kaczmarski”, „Jesus Christ Superstar”, „Przejdźcie przez morze. Kolęda”, „Szachy”, „Atlantis”. Wyreżyserował „Trubadura”, „Pinokio”, „Muzykę Gershwin”, „Być Marylin” i wiele widowisk plenerowych. Od 1991 roku jest solistą Teatru Muzycznego w Gdyni. Zagrał m.in. Króla Artura w musicalu „Spamalot, czyli Monty Python i Święty Graal”, Tewiego Mleczarza w „Skrzypku na dachu”, Alfreda Doolittle’a w „My Fair Lady”, Ojca Belle w „Pięknej i Bestii”, Gospodarza w „Janosiku”, Mercedes w „Klatce Wariatek”, Marley’a w „Scrooge’u”, Molokowa w „Szachach”, Kajfasza w „Jesus Christ Superstar” oraz w około 500 spektaklach w Niemczech, Holandii, Austrii i Szwajcarii. Występował w Teatrze Wielkim w Łodzi, Teatrze Wybrzeże w Gdańsku i Teatrze Miejskim w Gdyni. Układa programy dla kaszubskich zespołów folklorystycznych i reżyseruje programy telewizyjne i kabaretowe. Laureat Nagrody Prezydenta Miasta Gdyni (2004 i 2009) oraz Nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego za kreację aktorską do „Skrzypka na dachu”. Odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi oraz Odznaką Zasłużony dla Kultury Polskiej.

39 kroków Alfreda Hitchcocka. Thriller w music-hallu

Oto początek filmu: młody mężczyzna wchodzi do music-hallu, siada na widowni. Jest miło, bez zobowiązań i bezpiecznie. Do czasu gdy padają strzały – nasz bohater, chcąc nie chcąc, stanie się za chwilę aktorem wciągniętym w wir sensacyjno-szpiegowskiej intrygi w sztuce, której scenariusza nie zna. Taka jest bowiem istota thrillera: zburzyć spokój jednostki przekonanej o swoim bezpieczeństwie, zmusić do walki z rzeczywistością, której reguł nie jest świadoma. I do takiej też formuły odwołuje się *39 kroków*, thriller szpiegowski Alfreda Hitchcocka z 1935 roku, z brytyjskiego okresu twórczości mistrza suspensu i grozy, autora niezapomnianych *Ptaków*, *Okna na podwórzu* czy *Psychozy*. W krótkim czasie (1934 – 1936) Hitchcock zrealizował kilka takich szpiegowskich opowieści. Z nich wszystkich *39 kroków* (luźna adaptacja powieści Johna Buchana z 1915 roku) jest filmem najbardziej... teatralnym. I nie chodzi tylko o prolog oraz epilog opowieści (znów scena w music-hallu), chociaż wnoszą one ważne dla filmu przesłanie: życie jest teatrem. Nawet jeśli chcesz być tylko obserwatorem, przypadek (los? opatrność?) sprawi, że staniesz się protagonistą. Chcąc uciec przed szpiegowską organizacją (której sekrety mimowiednie poznał), chcąc uciec przed policją (która podejrzewa go o morderstwo) nasz bohater w ciągu kilku dni „wdziewa” różne kostiumy: podaje się za mleczarza i mechanika, jest brany za szpiega, polityka, kochanka. Od metafory życia jako teatru widz *39 kroków* Hitchcocka uciec nie może.

Ale nie tylko treść (fabularna rama i zmiany ról społecznych) pracują na teatralność filmu. Teatralna, a nawet wodewilowa jest forma tego obrazu, jego narracja. „Pragnąłem, żeby dramaturgia każdej sceny była zwarta, żeby każda z nich stanowiła osobny mały film” - wspominał reżyser odpytywany przez François Truffaut, jednego z największych swoich fanów, mistrza francuskiej Nowej Fali. W trakcie realizacji filmu bardziej niż logika całości interesowała Hitchcocka atrakcyjność poszczególnych epizodów. W *39 krokach* szczególnie sobie cenil gwałtowność zaskakujących i trudnych do logicznego wytłumaczenia przejść pomiędzy scenami. I dodawał prowokacyjnie: „prawdopodobieństwo nie interesuje mnie wcale”. Hitchcock chciał bowiem, aby każdy epizod filmu był odpowiednio widowiskowy. Jak w wodewilu czy kabaretowym programie. Trzymał się bowiem prostej zasady – „niektóre filmy są kawałkami życia, moje są kawałkami tortu”. I aby dosłodzić odpowiednio przygotowane ekranowe danie dodał nieobecny w literackim pierwowzorze wątek miłosny – nasz bohater (grany przez Roberta Donata) rozkochuje w sobie początkowo niechętną mu blond Wenus (Madeleine Carroll). Hitchcock (ten dość wierny i przykładowy mąż) nie byłby sobą, gdyby w świecie fikcji nie pozwolił sobie na szczytę perwersji – skuł więc parę naszych bohaterów kajdankami, by napięcie erotyczne odpowiednio wzmocnić. Tak oto thriller zamienił się w thriller romantyczny, mieszaninę sensacji, romansu, z dawką zgryźliwej, damsko-męskiej ironii. A wszystko utrzymane w stylu określanym przez Anglików słowem *understatement*, które oznacza sposób przedstawienia wydarzeń dramatycznych w sposób kpiący i lekki. Oto *39 kroków* – idealny film na teatralną scenę.

dr Krzysztof Kornacki

historyk kina, pracownik Uniwersytetu Gdańskiego

Projekt programu
TOMASZ DOBRZOWOLSKI & DARIO IACOPINI
DTP: Estilla AAgency

Przygotowanie programu
MATEUSZ GIGIEWICZ

Teatr Muzyczny im. D. Baduszkowej w Gdyni
jest samorządową instytucją kultury
Województwa Pomorskiego i Miasta Gdyni

